

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra sociologie

Posudek oponenta bakalářské práce

Jméno autora	Alena Horáková
Název práce	Domácí vzdělávání v kontextu rodinných vztahů a rolí
Studijní obor	Sociologie
Vedoucí práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	RNDr. Mgr. Lucie Vítková, Ph.D.
Oponent práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	Mgr. Petra Tlčimuková, Ph.D.
Rok obhajoby	2023

Hodnocení cíle/ů práce

(charakteristika cíle, způsob jeho stanovení, užitečnost cíle, slovně)

Téma práce, cíl a cesta k němu vedoucí jsou určeny. V anotaci práce se dozvíme o cíli, kterým je „zjistit, jaké jsou důvody rodičů pro volbu, jak se proměňují role v rodinách a zda dochází k rozporům názorů“. Cíl by ovšem měl být jasně uveden také v Úvodu, kde jej postrádáme. Téma je zajímavé a aktuální a ve společnosti stále více diskutované. Jistě též poznamenané zkušenosti z období pandemie nemoci Covid-19, jak si autorka uvědomuje.

Hodnocení obsahové stránky práce

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>	<i>ano</i>	<i>s výhradami</i>	<i>ne</i>
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>	<i>ano</i>	<i>s výhradami</i>	<i>ne</i>
<i>Vhodně zvolená metodologie</i>	<i>ano</i>	<i>s výhradami</i>	<i>ne</i>
<i>Práce s výzkumnými otázkami</i>	<i>ano</i>	<i>s výhradami</i>	<i>ne</i>
<i>Adekvátní průběh analýzy dat</i>	<i>ano</i>	<i>s výhradami</i>	<i>ne</i>
<i>Splnění deklarovaného cíle/cílů práce</i>	<i>ano</i>	<i>s výhradami</i>	<i>ne</i>

Hodnocení formálních kritérií práce

<i>Stylistická úroveň práce</i>	<i>dobrá</i>	<i>s výhradami</i>	<i>špatná</i>
<i>Pravopis a gramatika</i>	<i>dobré</i>	<i>s výhradami</i>	<i>špatné</i>
<i>Vhodná grafická úprava stránkování a textu</i>	<i>dobrá</i>	<i>s výhradami</i>	<i>špatná</i>
<i>Zpracování tabulek, obrázků, příloh</i>	<i>dobré</i>	<i>s výhradami</i>	<i>špatné</i>

Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce

Předkládaná bakalářská práce si vymezuje téma a výzkumné otázky, které jsou relevantní a zajímavé, nicméně způsob zpracování je poznamenán zásadními nedostatky. Stěžejní část práce, vzhledem k výzkumným otázkám, které si autorka klade, by se měla věnovat také teorii rolí a proměnám genderových rolí v současné rodině. Teoretická část je ovšem v tomto ohledu neuspokojivě zpracována a neposkytuje dostatečně pevné teoretické zázemí pro následné zpracování výzkumu, což má také reálné následky. Kapitola 2.3. Vymezení pojmu je zpracována velmi podprůměrně. Ukazuje, že autorka nejen nedokázala určit všechny klíčové pojmy z oblasti, kterou se zabývá, ale především je ilustrací toho, že se sama neorientuje v tom, jaké pojmy a jakým způsobem se v rozličných diskurzích používají. Zdá se například, že nerozlišuje mezi pojmem domácí škola, domácí a individuální vzdělávání. Především v teoretické části zcela postrádám pojednání o teorii rolí, ideálně se zaměřením na oblast rodinného života. Kapitola 2.5 Rodina je zcela bez provázání s přechází kapitolou a též obsahově není zcela zřetelné, jaký je její smysl. Téma domácího vzdělávání, které se v ní objevuje, se navíc jeví jako hodnotově zatížené. Kapitola 2.6. Socializace ve vrstevnické skupině ve svém obsahu zcela neodpovídá svému názvu. Také na straně 20-21 v kapitole, která má být orientována na sociologickou teorii rodiny, se autorka věnuje popisu průběhu výzkumu.

Práce je plná povrchních a pro kvalifikační odbornou práci nevhodných tvrzení, které naznačují, že sama autorka nenabyla dostatečných odborných znalostí pro uchopení tématu na požadované úrovni. Například:

„Všeobecná představa lidí je taková, že“ (s. 16)

„Mění se svět zapříčinil, že výchova dítěte směřuje k posílení integrace osobnosti každého jednotlivce“ (s. 16)

„Shrneme-li důvody a vliv pro volbu domácího vzdělávání napříč roky, tak je zjevné, že v minulých letech šlo spíše o privilegium, které si dovolila vysoce postavená nebo majetná rodina. V průběhu let se to však stávalo více aplikované v různých typech rodin“ (s. 19)

Praktická část, jak autorka nazvala kapitoly představující její výzkum, též nedemonstruje příliš přesvědčivou práci. Již na straně 10 narazíme na problém s anonymitou respondentů, kdy je diskutabilní, zda autorka postupovala vhodně, když nedodržela plnou anonymitu všech dotazovaných. Též v otázce genderové vyváženosti (9 žen:1 muž) se nabízí otázka, zda

takový vzorek nezpůsobil spíše zmatení, než že by napomohl vyváženosti prezentovaných perspektiv (s. 24). Postrádáme též informace, kdy rozhovory probíhaly, a to také u konkrétních citací. Klíčová kapitola 3.4 zcela opomíjí téma dělení rolí mezi mužem a ženou, což ale vzhledem k absenci rozpracování na teoretické úrovni není překvapující. Kapitola 3.6 se má věnovat fungování celé rodiny, ale popisuje výhradně celodenní přítomnost matek s dětmi doma. Kapitola 3.7 zabývající se tématem socializace působí též velmi povrchně. V celkovém náhledu je ze způsobu zpracování dat zřetelné, že absence kvalitního teoretického rámce a ukotvení témat má zásadní dopad na kvalitu výsledku. V opačném případě by jistě i scénář rozhovoru prezentovaný v přílohách měl jasnější strukturu.

Zásadní připomínky k formální úrovni práce

Předkládaná bakalářská práce je přiměřené délky a je vyvážená co do poměru délek teoretické a výzkumné části, která je ovšem nevhodně nazvána „Praktická“. Zásadní nedostatky shledávám především v oblasti jazykové, a to konkrétně na úrovni užívání interpunkčních znamének, větné skladby a obratnosti ve formulacích. S přihlédnutím k nedostatkům ve způsobu užívání citační normy a zmíněným nedostatkům v úrovni obsahové přichází ke zvážení vrácení práce k přepracování. Ukázky níže:

„školstvím. (Kašparová, 2019: 21-25)“ (s. 11)

„Dále MŠMT zveřejnilo data, že za školní rok 2021/22 se zapsalo do individuálního předškolního vzdělávání 1453 žáků a za školní rok 2022/23 tomu bylo 1387 žáků. (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy)“ (s. 12)

„vzdělavatele.“ [Kašparová kniha, 2019] Časem se režim učení ustálí a rodiče zjistí, co je, pro koho funkční. (Kašparová, 2019b: 52)“ (s. 19)

„Tomáš Garrigue Masaryk přišel s tezí, kde tvrdil, že láska učitele k dítěti je pouze v tom případě, když věnuje žákovi stálou pozornost, stará se o něho, vnímá jeho potřeby a zájmy, které mu také pomáhá uskutečňovat a uspokojovat“ (s. 21)

Otázky k obhajobě práce

1. Vyjmenujte alespoň tři významné sociology 20. století, kteří se věnovali teorii rolí. Jak byste postupovala, kdybyste chtěla aplikovat jeden z přístupů na Vaše téma?
2. Vyjmenujte charakteristické znaky tradiční a současné rodiny s odkazem na konkrétní sociologické autorky. K jakému modelu, na základě Vaší analýzy, se spíše přiklání způsob fungování rodin realizujících domácí vzdělávání? Uvádějte konkrétní argumenty ukotvené ve Vašich datech.

Stručné slovní hodnocení (dle uvážení posuzovatele)¹

S ohledem na zmíněné nedostatky se práce se pohybuje na hranici přijatelnosti. Doporučuji nicméně k obhajobě.

Výsledné hodnocení práce

E

Navržené hodnocení

E

23. 5. 2023, České Budějovice
datum a místo

podpis autora posudku

¹ Např. náročnost tématu, specifika řešení, samostatnost nebo invence studenta, co jsou hlavní klady, nedostatky práce, případně jaký je přínos, nebo využitelnost práce, navrhovaná doporučení k možnému zužitkování práce; zejména však návrh řešení pro případ nedoporučujícího posudku: a) upřesnit, doplnit nebo rozvést stanovenou pasáž, b) opravit, přepracovat stanovenou pasáž, c) přepracovat celou práci na zadané téma, d) vypracovat novou práci na nové téma.